

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Извештај о избору др Филипа Чукљевића у звање научни сарадник

Одлуком Наставно-научног већа Филозофског факултета на седници одржаној 28.03.2019. године, изабрани смо у Комисију за припрему извештаја о избору кандидата др Филипа Чукљевића у звање научног сарадника на Одељењу за филозофију. Имамо част да поднесемо следећи извештај.

Биографија кандидата

Филип Чукљевић рођен је 1990. године у Београду. Основну и средњу школу завршио је у Београду. Студије филозофије на Филозофском факултету у Београду уписао је 2009. године и дипломирао 2013. године. Назив његовог завршног рада, који је радио код ванредног професора др Владана Ђорђевића, био је „Фрегеово решење парадокса анализе и критеријум за идентитет смисла“. Основне академске студије Филип Чукљевић завршио је са просечном оценом 9.97. Добитник је и награде за студента генерације на Одељењу за филозофију Филозофског факултета у Београду за 2013. годину. Мастер студије филозофије на Филозофском факултету у Београду уписао је 2013. године и завршио 2014. године. Његов завршни мастер рад носио је наслов „Вилијамсов инференцијални контекстуализам и проблем филозофског скептицизма“. Ментор је био редовни професор др Живан Лазовић. Мастер академске студије Чукљевић је завршио са просечном оценом 10.00. Докторске студије на Одељењу за филозофију Филозофског факултета у Београду Филип Чукљевић је уписао 2015. године. Своју докторску дисертацију под називом "Две верзије инференцијалног контекстуализма" одбранио је 1.2.2019. године. Ментор је поново био редовни професор др Живан Лазовић. Докторске студије Филип Чукљевић је завршио са просечном оценом 10.00. На Одељењу за филозофију Филозофског факултета у Београду Филип Чукљевић учествује у реализацији наставе почевши од школске 2012/2013. године на предмету Историја филозофије IIа. На том курсу био је ангажован закључно са школском 2014/2015. годином. Од школске 2015/2016. године па до данас ангажован је на курсу Теорија сазнања I. Од марта 2015. године ангажован је на пројекту „Динамички системи у природи и друштву: филозофски и емпиријски аспекти“ који се реализује у пројектном циклусу 2011-2019. финансираном од стране Министарства науке,

просвете и технолошког развоја Републике Србије, прво као стипендиста а затим као истраживач-сарадник.

Анализа научних резултата: рецензирани радови у научним часописима

1) У раду „Фрегеовска интерпретација Анселмовог онтолошког аргумента“ (*Glasnik za društvene nauke*, 3/2011, стр. 165-177), Филип Чукевић је покушао да пружи дедуктивно ваљану интерпретацију онтолошког аргумента Анселма Кентерберијског (Anselm of Canterbury) у духу филозофије језика Готлоба Фрегеа (Gottlob Frege) која би требало да буде отпорна на извесне приговоре. Он прво излаже интерпретацију тог аргумента која је дедуктивно ваљана и која користи појмове које је сам Анселм користио. Налазећи да Анселмови појмови *постојања у разуму* и *постојања у стварности* нису довољно јасни, Чукевић уочава да се они можда могу учинити јаснијим помоћу Фрегеових појмова *смисла* и *референције*. Међутим, показује се да такво тумачење излаже Анселмов аргумент извесним приговорима. Чукевић сматра да се на те приговоре може успешно одговорити уколико се прихвати једна богатија онтологија коју заступа Едвард Залта (Edward Zalta), а која разликује *конкретне* и *апстрактне* објекте. Помоћу незнатно модификованих Фрегеових појмова, чија је модификација последица прихватања такве онтологије, напослетку се излаже дедуктивно ваљана интерпретација Анселмовог онтолошког аргумента која није подложна приговорима који су претходно изнети у раду.

2) У чланку „Вилијамсов контекстуалистички одговор на скептички парадокс“ (*Theoria*, 3/2014, стр. 61-78), Филип Чукевић се бави инференцијалним контекстуализмом Мајкла Вилијамса (Michael Williams) и његовим одговором на тзв. *скептички парадокс*. После излагања самог скептичког парадокса, Чукевић одређује *контекстуалистички* наспрам других могућих одговора на тај парадокс. Следећи неке ауторе, он разликује два типа контекстуализма – *конверзациони* и *инференцијални*. Више пажње поклања овом другом типу контекстуализма чији главни заступник је сам Вилијамс. Објашњавају се његови кључни појмови попут *епистемолошког реализма*, *природних епистемичких врста* и *епистемичке примарности*. Такође се разматра и Вилијамсово схватање знања и структуре оправдања. Напослетку се излажу извесни приговори који се упућују Вилијамсовом инференцијално контекстуализму. Чукевић долази до закључка да се унутар Вилијамсовог епистемолошког становишта могу пронаћи задовољавајући одговори на те приговоре.

3) У раду „Фрегеовско решење парадокса анализе и критеријум за разграничење мисли“ (*Theoria*, 1/2015, стр. 51-68), Филип Чукевић разматра Фрегеовско решење *парадокса анализе* и његов однос према *критеријуму за разграничење мисли*. Он покушава да покаже како се решење парадокса анализе, које се може пронаћи у Фрегеовим позним списима, може схватити као сагласно са критеријумом за разграничење мисли који се стандардно приписује Фрегеу, иако се на први поглед чини да то није тако. Чукевић прво нуди једну прегледну

формулацију самог парадокса анализе. Затим приказује решење тог парадокса које се стандардно сматрало Фрегеовским. Филип Чукљевић тврди како се то решење суочава са неким озбиљним проблемима. Потом представља другачије решење парадокса анализе, које се може пронаћи у Фрегеовим позним списима. Показује се како је то решење, барем на први поглед, несагласно са критеријумом за раграничење мисли који се стандардно приписује Фрегеу. На крају, Чукљевић нуди једно могуће решење те несагласности.

4) Тема чланка „Дејвидсон и Рорти о истини“ (*Theoria*, 1/2017, стр. 40-57) јесте компарација различитих схватања истине која заступају Доналд Дејвидсон (Donald Davidson) и Ричард Рорти (Richard Rorty). Филип Чукљевић прво показује критике које ови филозофи упућују традиционалним схватањима једног од централних филозофских појмова, појма истине. Затим испитује на који начин Рортијево схватање овог појмова представља верзију тзв. *дефлаторног* схватања истине. Са друге стране, Чукљевић скреће пажњу на то како Дејвидсон полазиште за своје схватање појма истине проналази у теорији истине Алфреда Тарског (Alfred Tarski). Разматрајући њихове наизглед блиске, а ипак битно другачије ставове о појму истине, колега Чукљевић узима у обзир и њихову различиту *метафилозофску* мотивацију, тврдећи како она у доброј мери објашњава супротстављена гледишта ова два филозофа по питању појма истине. Напоследку, он показује како је једна од основних тачки размимоилажења та што Дејвидсон, за разлику од Рортија, на један одлучнији начин прихвата *реалистичко* схватање истине.

5) Циљ рада „Витгенштајнова критика Фројда“ (*Theoria*, 3/2017, стр. 75-91) је да се прикаже критика коју Лудвиг Витгенштајн (Ludwig Wittgenstein) упућује психоаналитичкој теорији Сигмунда Фројда (Sigmund Freud), као и да се критички процени њена успешност. На почетку Филип Чукљевић излаже неке од основних аргумената које Витгенштајн нуди против ове теорије. Најпре разматра аргумент који доводи у питање психоаналитичку *онтологију*, а према којем постоје битни пропусти у њеној *концептуализацији*. Затим се Чукљевић бави критиком према којој је психоаналитички *метод* проблематичан, пре свега због његове наводне *ненаучности*. Потом приказује трећи аргумент који напада Фројдову претпоставку према којој феномени попут снова морају имати одређену *суштину*. Показује се да ниједан од ових аргумената није у потпуности успешан. Напоследку, колега Чукљевић се фокусира на, по некима, главни Витгенштајнов аргумент, према којем Фројд прави грешку тако што не разликује појмове *узрока* и *разлога*. Аутор овог чланка тврди да се психоанализа може одбранити и од овог приговора. Како би то показао, позива се на тумачење Фројдовог учења према којем се у психоанализи користе такозвана *субинтенционална објашњења*.

6) У раду “Контекстуализам и екстернализам у епистемолошкој теорији Мајкла Вилијамса” (*Theoria*, 1/2018, стр. 25-40) Филип Чукљевић се бави односом између *контекстуалистичких* и *екстерналистичких* елемената унутар епистемолошке теорије Мајкла Вилијамса (Michael Williams). Колега Чукљевић тврди да Вилијамс није довољно јасно и прецизно приказао праву природу тог односа. Аутор прво укратко представља Вилијамсову контекстуалистичку теорију.

Затим излаже приговори који Брајан Рибейро (Brian Ribeiro) упућује Вилијамсу и према којем екстернализам, а не контекстуализам, има кључну улогу у његовој теорији. Кандидат Чукљевић нуди аргументе против овог приговора. Са друге стране, супротно Вилијамсу, Чукљевић тврди да екстернализам није нужна последица контекстуализма. Вилијамсова теорија представља тек екстерналистичку верзију основног контекстуалистичког становишта. Могућа је и другачија, *витгенштајновска* верзија. Напослетку, Чукљевић показује да Вилијамсова теорија није очигледно боља од витгенштајновске.

7) У раду “The Problem of Cognitive Significance – a Solution and a Critique” (*Philosophy and Society*, 2/2018, стр. 239-252) Филип Чукљевић бави се решењем *проблема сазнајне вредности* које нуде такозвани *нови теоретичари референције*, као и критиком тог решења од стране Хауарда Ветстина (Howard Wettstein). Кандидат Чукљевић тврди да је одговор на ту критику који пружа Џон Пери (John Perry) недовољно убедљив. Аутор овог текста најпре разјашњава неке релевантне појмове, да би онда на јасан и прецизан начин представио сам проблем сазнајне вредности. Потом приказује решење датог проблема које нуде Пери и Дејвид Каплан (David Kaplan). Након тога, Чукљевић излаже Ветстинову критику тог решења. Затим анализира и Перијев покушај одбране од ове критике. Напослетку, Филип Чукљевић разматра у којој мери је Перијев покушај успешан. Долази се до закључка како он то у значајној мери није.

Квантификација радова (видљива из библиографије):

Радови у националном часопису међународног значаја (M24)

„Вилијамсово контекстуалистичко решење скептичког парадокса“, *Theoria*, Београд, год. 2014, бр. 57 (3), стр. 61-78, DOI: 10.2298/THEO1403061C
„Фрегеовско решење парадокса анализе и критеријум за разграничење мисли“, *Theoria*, Београд, год. 2015, бр. 58 (1), стр. 51-68, DOI: 10.2298/THEO1501051C
„Дејвидсон и Рорти о истини“, *Theoria*, Београд, год. 2017, бр. 60 (1), стр. 40-57, DOI: 10.2298/THEO1701040C
„Витгенштајнова критика Фројда“, *Theoria*, Београд, год. 2017, бр. 60 (3), стр. 75-91, DOI: 10.2298/THEO1703075C
„Контекстуализам и екстернализам у епистемолошкој теорији Мајкла Вилијамса“, *Theoria*, Београд, год. 2018, бр. 61 (1), стр. 25-40, DOI: 10.2298/THEO1801025C
“The Problem of Cognitive Significance – a Solution and a Critique”, *Philosophy and Society*, Београд, год. 2018, бр. 29 (2), стр. 239-252, DOI: 10.2298/FID1802241C

Радови у националном часопису (M53)

„Фрегеовска интерпретација Анселмовог онтолошког аргумента“, *Glasnik za društvene nauke*, Београд, год. 2011, бр. 3, стр. 165-177, UDK: 141.4

Као што се може видети из библиографије и анализе објављених радова, др Филип Чукљевић се веома активно бави научним истраживањима у области филозофије. Теме објављених радова и докторске дисертације показују да је област специјализације научног истраживања др Филипа Чукљевића теорија сазнања. Кандидат проучава проблем скептицизма, као и становиште инференцијалног контекстуализма, али је објављивао радове и из филозофије језика и филозофије психоанализе. У својим радовима користи најновију релевантну литературу, прегледно структурира и аргументовано образлаже тезе и идеје које заступа. Кандидат познаје и прати савремене дискусије и разматрања у оквиру датих области филозофије и даје особене и оригиналне одговоре на становишта и идеје појединих филозофа. Он такође веома добро води вежбе на предметима у оквиру основних студија филозофије на којима је ангажован.

Закључак

На основу свега изнетог, закључујемо да је др Филип Чукљевић својим досадашњим радом показао истраживачку зрелост и способност како за фундаментална теоријска истраживања у области теорије сазнања, тако и склоност ка неким другим филозофским областима у којима је испољио висок ниво стручности и ангажованости. Вреди посебно истаћи да је доктор Чукљевић својим истраживањима проблема филозофског скептицизма, гледишта инференцијалног контекстуализма и тумачења Витгенштајновог списка *О извесности* отворио један нови начин приступа овим темама у нашој научној јавности. Имајући у виду његову досадашњу научноистраживачку активност као и квантитативну и квалитативну оцену његових радова, Комисија сматра да је кандидат испунио све услове за стицање научног звања и предлаже да се др Филип Чукљевић изабере у звање НАУЧНИ САРАДНИК.

У Београду, 08.04.2019.

Чланови комисије:

др Живан Лазовић,
редовни професор

др Машан Богдановски,
доцент

др Владимир Милисављевић,
научни саветник Института друштвених наука